

Φωνηεντόληκτα

α-β) Φωνηεντόληκτα καταληκτικά μονόθεμα σε -ως, γεν. -ως και σε -υς, γεν. -υος

Ενικός αριθμός					
ὁ	ἥρω-ς	θῶ-ς ¹	βότρυ-ς ²	ἰχθῦ-ς ³	δρυ-ς ⁴
το	ἥρω-ος	θω-ὸς	βότρυ-ος	ἰχθύ-ος	δρυ-ὸς
ῶ	ἥρω-ι	θω-ῖ	βότρυ-ῖ	ἰχθύ-ῖ	δρυ-ῖ
τ	ἥρω-α	θῶ-α	βότρυ-ν	ἰχθῦ-ν	δρυ-ν
ῶ	ἥρω-ς	θῶ-ς	βότρυ	ἰχθῦ	δρυ
τὸ					
ν					
ῶ					
Πληθυντικός αριθμός					
οἱ	ἥρω-ες	θῶ-ες	βότρυ-ες	ἰχθύ-ες	δρυ-ες
τ	ἥρω-	θῶ-	βοτρυ-	ἰχθύ-	δρυ-
ῶν	ων	ων	ων	ων	ῶν
το	ἥρω-	θω-	βότρυ-	ἰχθύ-	δρυ-
ῖς	σι(ν)	σῖ(ν)	σι(ν)	σι(ν)	σῖ(ν)
το	ἥρω-	θῶ-	βότρυ-ς	ἰχθῦ-ς	δρυ-ς
ὺς	ας	ας	βότρυ-ες	ἰχθύ-ες	δρυ-ες
ῶ	ἥρω-ες	θῶ-ες			

Παρατηρήσεις

1. Η αιτιατική του ενικού σχηματίζεται με την κατάληξη **-ν** αντί **-α** και η αιτιατική του πληθυντικού με την κατάληξη **-ς** αντί **-ας**, π.χ. τὸν βότρυ**ν**, τοὺς βότρυ**ς**
2. Η κλητική του ενικού σχηματίζεται χωρίς κατάληξη, π.χ. ῶ **βότρυ**,
3. Όλοι οι μονοσύλλαβοι τύποι και η αιτιατική του πληθυντικού γενικά, όταν αυτή τονίζεται στη λήγουσα, παίρνουν περισπωμένη αντίθετα με τον κανόνα.

**γ) Φωνηεντόληκτα καταληκτικά διπλόθεμα:
αρσενικά και θηλυκά σε -ις (γεν. -εως) // -υς (γεν. -εως)
ουδέτερα σε -υ (γεν. -εως)**

Ενικός αριθμός						
ἡ	δύναμι-ς	πόλι-ς	ὁ	πέλεκυ-ς ¹	τό	ἄστυ ²
τῆς	δυνάμε-ως	πόλε-ως	τοῦ	πελέκε-ως	τοῦ	ἄστε-ως
τῆ	δυνάμει	πόλει	τῷ	πελέκ-ει	τῷ	ἄστει
τήν	δύναμι-ν	πόλι-ν	τὸν	πέλεκυ-ν	τό	ἄστυ
ῶ	δύναμι	πόλι	ῶ	πέλεκυ	ῶ	ἄστυ
Πληθυντικός αριθμός						
αἱ	δυνάμεις	πόλεις	οἱ	πελέκεις	τά	ἄσθη
τῶν	δυνάμε-ων	πόλε-ων	τῶν	πελέκε-ων	τῶν	ἄστε-ων
ταῖς	δυνάμε-σι(ν)	πόλε-σι(ν)	τοῖς	πελέκε-σι(ν)	τοῖς	ἄστε-σι(ν)
τάς	δυνάμεις	πόλεις	τούς	πελέκεις	τά	ἄσθη
ῶ	δυνάμεις	πόλεις	ῶ	πελέκεις	ῶ	ἄσθη

Παρατηρήσεις

Τα φωνηεντόληκτα σε -ις ἢ -υς:

1. ἔχουν δύο θέματα: ένα σε -ι ἢ -υ από το οποίο σχηματίζονται η ονομαστική, η αιτιατική και η κλητική του ενικού, και άλλο σε -ε, από το οποίο σχηματίζονται οι άλλες πτώσεις.
2. στη γενική του ενικού ἔχουν κατάληξη -ως (αντί -ος) και τονίζονται στη γενική του ενικού και του πληθυντικού στην ΠΠΛ αντίθετα με τον κανόνα.
3. **συναιρούν** το χαρακτήρα ε με το ακόλουθο ε ἢ ι των καταλήξεων σε ει, π.χ. πόλεες > πόλεις
4. σχηματίζουν:
 - ο την αιτιατική του ενικού με την κατάληξη -ν (τήν πόλι-ν),
 - ο την κλητική του ενικού χωρίς κατάληξη, π.χ. ῶ πόλι,
 - ο και την αιτιατική του πληθυντικού όμοια με την ονομαστική από αναλογία προς αυτή, π.χ. αἱ πόλεις, τὰς πόλεις

δ) Φωνηεντόληκτα καταληκτικά μονόθεμα σε -αῦς, -εὺς, -οῦς ε) Φωνηεντόληκτα ακατάληκτα διπλόθεμα σε -ὦ, γεν. -οῦς

Ενικός αριθμός					
μονόθεμα					
ὁ	βασιλεὺς	άλιεὺς ¹	βοῦς ²	ἡ	γραῦς ³
τοῦ	βασιλέως	άλιέως ἄλι-ῶς	βο-ός	τῆς	γρα-ός
τῷ	βασιλεῖ	άλι-εῖ	βο-ῖ	τῆ	γρα-ῖ
τὸν	βασιλέα	άλιέ-α ἄλι-ᾶ	βοῦ-ν	τὴν	γραῦ-ν
ῶ	βασιλεῦ	άλιεῦ	βοῦ	ῶ	γραῦ
Πληθυντικός αριθμός					
οἱ	βασιλεῖς	άλιεῖς	βό-ες	αἱ	γραῖ-ες
τῶν	βασιλέων	άλιέων ἄλι-ῶν	βο-ῶν	τῶν	γρα-ῶν
τοῖς	βασιλεῦσι(ν)	άλιεῦσι(ν)	βου-σί(ν)	ταῖς	γραυ-σί(ν)
τούς	βασιλέας	άλιέ-ας ἄλι-ᾶς	βοῦς	τάς	γραῦς
ῶ	βασιλεῖς	άλιεῖς	βό-ες	ῶ	γραῖ-ες

Ενικός	
διπλόθεμα	
ἦχώ	Κλειώ
ἦχός > ἦχοῦς	Κλειό-ος > Κλειοῦς
ἦχό-ι > ἦχοῖ	Κλειό-ι > Κλειοῖ
ἦχόα > ἦχώ	Κλειό-α > Κλειώ
ἦχοῖ	Κλειοῖ

Παρατηρήσεις στα φωνηεντόληκτα σε -εὺς, -οῦς, αῦς:

1. Το **υ** του χαρακτήρα αποβάλλεται πριν από φωνήεν: βασιλεὺς > βασιλέως
2. Η κλητική του ενικού είναι όμοια με το θέμα (χωρίς κατάληξη): ῶ βασιλεῦ

Στα φωνηεντόληκτα σε -εὺς:

1. Η γενική του ενικού έχει κατάληξη **-ως** (αντί **-ος**): τοῦ βασιλέως
2. Η αιτιατική του πληθυντικού έχει κατάληξη **-ας**: τούς βασιλέας
3. Το **ε** που απομένει στο θέμα μετά την αποβολή του **υ** συναιρείται με το ακόλουθο **ε** ή **ι** των καταλήξεων σε **ει**: οι βασιλέ-ες > βασιλεῖς

Όσα φωνηεντόληκτα σε -εὺς έχουν πριν από το -εὺς φωνήεν **συναιρούν** συνήθως το τελικό **ε** που απομένει στο θέμα με το ακόλουθο **ω** και **α** των καταλήξεων στη γενική και αιτιατική του ενικού και πληθυντικού:

άλιεύς, τοῦ ἀλιέως > ἀλιῶς· τὸν ἀλιέ-α > ἀλιᾶ· τῶν ἀλιέ-ων > ἀλιῶν.

Παρατηρήσεις στα φωνηεντόληκτα σε -ω γεν. -ους:

1. κανονικά δεν έχουν πληθυντικό και δυϊκό αριθμό· όταν όμως τους σχηματίζουν, κλίνονται σύμφωνα με τη β' κλίση, π.χ. ἡ λεχώ, αἱ λεχοί, τῶν λεχῶν
2. σχηματίζουν την ονομαστική με το ισχυρό θέμα -ω χωρίς καμιά κατάληξη· στις πλάγιες πτώσεις **συναιρούν** το χαρακτήρα **ο** του αδύνατου θέματος με τις κατάληξεις και οξύνονται στην αιτιατική αντίθετα με τον κανόνα, από αναλογία προς την ομόηχη ονομαστική, π.χ. ἡ ἦχώ, τὴν ἦχῶ
3. σχηματίζουν την κλητική με αρχαιότερο θέμα σε -οι χωρίς κατάληξη και παίρνουν περισπωμένη από αναλογία προς την ομόηχη δοτική, π.χ. τῆ ἦχοϊ, ᾧ ἦχοϊ